

de Fransa, dels alemanys ¹ y d'altres nacions apartadas; y aumentantse la comunicació que s' havia ja iniciat ab alguns dels més notables literats sicilians com los senyors Pitrè, Starabba, la Lumia y de Martino, ab contínues y generals relacions, que no poden menys de fer més fructífers los treballs de uns y d'altres, ja que 's tracta d'encontradas que com Sicilia y Catalunya estigueren unidas durant segles enters per los estrets vincles d'una meteixa nacionalitat.

Y havia de ser així, quan lo despertament de las literaturas no oficials, ha sigut tant simultáneo en tots los païssos, que no pot menys de regoneixers' que constitueix una de las fases més característiques de la historia contemporánea. Per aixó Sicilia al estrenyer nostra ma, com una antiga amiga, se 'ns presenta ab un moviment històrich-literari tant notable, com lo que nos revelan las obras bibliográficas que 'ns han vingut d'aquella famosa illa. ²

Tantas y tant significativas demostracions d'afecte com nos han demostrat los literats estrangers, contrastan dolorosament ab l'indiferencia ab que han seguit mirant los nacionals, especialment los de la Cort, los progressos de nostra literatura.

Salvas honrosíssimas y contadas excepcions, las publicacions madrilenyas han continuat en son incalificable mutisme respecte de las obras catalanas, quan no han rebaixat l'importancia literaria y filosófica de Catalunya. S'han publicat llibres sobre literatura y en Ateneos y societats s'ha parlat de la poesia contemporánea en Espanya, y ni una sola paraula, ni un sol dato que recor-

¹ Entre aquestos lo senyor Adolf Mussafia ha publicat darrerament á Viena ab lo títol de *Die Catalanische metrische version der Sieben Weisen Meister* lo text català dels *Set Sabis, de Roma*, ab una introducció sobre la llengua catalana.

² Végis *Le lettere, le scienze e le arti in Sicilia degli anni 1870 e 1871 per Giuseppe Pitrè*, de qual obra n'hi há una excelent *Rassegna letteraria* del citat autor senyor Mattia di Martino.

dés que al costat de la literatura castellana, n' hi ha d' altres en la Nació, que poden presentar en competència, als ulls de la crítica imparcial, produccions molt notables y tal volta de més franch y genial valor.

Nosaltres, responent ab datos certs á gratuitas y vanas afirmacions, dirém solsament, pera demostrar la importància científica y literaria de nostra terra, y en especial de Barcelona, que en ella veuhen la llum, en l' actualitat, 68 publicacions ², y sent axís que en tota Espanya solsament ne surten 413, segons una estadística del Ministeri de la Governació, ³ vé a representar Barcelona una sexta part en lo moviment intelectual de tota la nació.

D' aquest gran nombre de publicacions periódicas, las catalanas han sabut conquistar-se un lloch privilegiat en nostre poble, assegurant-se cada dia la vida de las revistas

(1) Son las següents:

DIARIS: Diario de Barcelona, La Crónica de Cataluña, La Imprenta, Gaceta de Barcelona, El Correo Catalan, El Anunciador de Cataluña, Boletín Oficial, El Velocipedista Anunciador, La Correspondencia de Barcelona (en las dos segonas planas de La Correspondencia de España.)

PERIÓDICHS: La Moda española ilustrada, El Porvenir de la industria, El Porvenir Nacional, El Fomento de la Produccion Nacional, El Fomento de la Produccion Española, El Fomento de la Construcción, Revista Comercial, El Eco del Ensanche, El Zookeryx, Revista Hortícola, Revista del Instituto Agrícola Catalan, Revista Social, Revista de Estudios psicológicos, Cervantes, El Porvenir, La España Musical, El Correo de Teatros, El Entreacto, El Mosquito, Gaceta Universal, Monitor de los Progresos, Revista Científico-militar, Boletín del Colegio de farmacéuticos, El Restaurador farmacéutico, La Salud, Los Archivos de la Cirugía, Revista de las Ciencias médicas, La Independencia Médica, Enciclopedia Médico-farmacéutica, Revista Histórica, La Notaría, Boletín de ventas de bienes nacionales, El Clamor del Magisterio, Monitor de 1.ª enseñanza, El Eco de Euterpe, La Colmena, La Bomba, El Centinela de la Libertad, Pepi-Hillo, Periódico del Colegio de Martinez, Boletín Eclesiástico, El Eco de las almas del Purgatorio, Revista Popular, La Escuela del Obrero, El Propagador de la devoción de S. José, El Instructor Piadoso, Los Santos Ángeles, Las Misiones Católicas, Revista Franciscana, Revista Carmelitana, Los Ecos del Amor de María, Las Mercedes de María, El Rosario.

En catalá: La Renaixensa, La Familia Cristiana, La Campana de Gracia, L' Art del Pagés, L' Entreteniment, Secció Catalana de *La Escuela del Obrero*.

(2) Vegis *La Crónica de Cataluña* del 10 del corrent Janer.

que pera ella necessitan grans elements, y alcansant algun dels semanaris, com *La Campana de Gracia*, tiradas de molts milers d' exemplars.

La popularisació de nostras manifestacions literarias en las classes més ínfimas vé ja coincidint ab la que 's verifica entre las més elevadas, que fins ara s' havian manifestat poch entussiasmas, fent aixó esperansar pera l' esdevenidor una major vida en lo camp de las pátrias lletres.

OBRAS CATALANAS

AGUILÓ (Marian).

Cansoner.—Cobles fetes en memoria del molt Ilustríssim y Reverendíssim Senyor D. Federich de Portugal Archebisbe de Tarragona.—Cobles de la salutació de nostra Senyora.—Oració á les plagues de Jhesucrist.—Llahors á la pietat y plagues de nostre Senyor Jhesu Crist.—Escrevia Valero fuster les presents cobles noves de la *crich crach* etc.—Rahonament de la verge María ab son Fill.—Cobles de la divisió del Regne de Mallorques escrites en pla catalá per frare Antelm Turmeda: Any mil trescents noranta vuyt, (en publicació).

AULÉSTIA Y PJOAN (Antoni).

Noticia histórica dels catalans que intervingueren en lo descobriment d' América—(Treball insert en lo volum dels Jochs Florals de 1876).

Quadros de historia catalana. (Segle XVIII).—Treball premiat ab la joya oferta per la Jove Catalunya en los Jochs Florals de 1874.—Barcelona: Estampa de la Renaixensa, 1876; 56 págs. en 4.¹

BALAGUER (Víctor).

Tragedias. (Edició elzeveriana).—*La mort d' Aníbal*.—*Saffo*.—*Coriolá*.—*La sombra de César*.—*La festa de Tibúlus*.—*La mort de Neron*—*L' última hora*

de Colon.—*La tragedia de Llivia.*—Barcelona. Imp. de La Renaixensa, 1876; 245 págs. en 4.^t (Traducció á la vista y notas en castellá).

BALARI (Joseph).

Recorts de Tiberi á Capri, per lo Dr. Reinhold Schaner.—Traduhit del aleman.—Barcelona. Establiment tipográfic de La Renaixensa, 1876; 23 págs. en 4.^t

BRIZ (Francesch Pelay).

La Roja. (Cuentos, rondallas, novelas).—Barcelona. Estampa de Lo Porvenir, 1876; 351 págs. en 8.^u

Calendari Catalá del any 1877.—Barcelona. Estampa de La Renaixensa, 1876; 148 págs. en 8.^u

CARETA (Antoni).

Quadros de Barcelona.—(Treball insert en lo volum dels Jochs Florals de 1876).

CODOLOSA (Joseph M.^a).

Escardots.—Versos de...—Barcelona, Teixidó y Parera, Pi, 6, llibrería.—(Imp. de La Renaixensa), 72 págs. en 8.^u

COROLEU (Joseph) y PELLA y FORGAS (Joseph).

Catalunya Francesa.—*Quadros histórichs del sigle XVII.*—(Treball insert en lo volum dels Jochs Florals de 1876).

FELIU y CODINA (Joseph).

Novelas populares.—*Lo Rector de Vallfogona.*—Novela histórica original, il-lustrada per T. Padró.—Barcelona. Biblioteca catalana il-lustrada de Joaquim Vinyardell.—(Imp. de Espasa germans y Salvat), 276 págs. en 4.^t

FITA (Fidel).

Los Reyes de Aragón y la Seu de Girona desde l' any 1462 al 1482. Colecció de actes capitulars escrites per lo Doctor Andreu Alfonsello, Vicari General de Girona, publicadas y anotadas per D. Fidel Fita y Colomé, etc.—Segona edició.—Barcelona. Estampa Catalana de L. Obradors y P. Sulé, 1873; 1.ª série 67 págs., 2.ª série 116 págs. en fol.

GENÍS Y AGUILAR (Martí).

Sota un tarot.—*Memorias d' un batxiller.*—(Treball insert en lo volum dels Jochs Florals de 1876).

Julita.—Novela original.—Barcelona. Estampa de La Renaixensa, 1875; 165 págs. en 8.^u

LLOMBART (Constantí).

Lo Rat Penat.—Calendari llemosí corresponent al any 1877.—Valencia. Estampa de Joseph M. Blesa, 1876; 160 págs. en 8.^u

Obres festives del Pare Mulet.—Estampadas á Valencia.

MASPONS Y LABRÓS (Francisco).

Tradicions del Vallés, ab notas comparativas.—Barcelona. Estampa de La Renaixensa, 1876; 102 págs. en 8.^u

MESTRES (Apeles).

Microcosmos.—Versos catalans.—Intimas y Fábulas.—Barcelona. Imp. de La Renaixensa, 1876; 36 págs. en 16.^e

Clavé, sa vida y sas obras.—Barcelona. Establiment tipogràfic d' Espasa germans y Salvat, 1876; 63 págs. en 4.^t

PELLA Y FORGAS (Joseph).

Un català il·lustre. D. Joseph de Margarit y de Biure, Virrey, Gobernador General de Catalunya, etc.—Biografia premiada en lo certámen que celebrá en 1875 «La Asociacion literaria de Gerona.»—Girona. Estampat en casa Vicens Dorca, MDCCCLXXVI; 52 págs. en fol.

Vegis per un altre treball, COROLEU (Joseph).

RIERA Y BERTRAN (Joaquim).

Consons de noys, ab música de D. Joseph Rodoreda é ilustracions de D. Apeles Mestres.—1875.—F. Bernareggi, Editor, Barcelona.

SALETA (Felip de).

Fantasías.—Barcelona. Estampa de La Renaixensa, 1876; 76 págs. en 8.^u

SANMARTIN Y AGUIRRE (Joseph F.)

Cuentos vells y baralles noves, recullits d' assí y d' allá.
(Estampat á Valencia).

UBACH Y VINYETA (Francesch).

*Teatre Catalá.—Apuntacions históricas críticas desde
'ls seus orígens fins al present estat.*—(Treball insert
en lo volum dels Jochs Florals de 1876). Publicat
apart en un volum de 75 págs. en 8.^u

VERDÚ (Joseph).

Brots.—Poesías.—Barcelona. Estampa de la viuda Miró
y Comp.^a, 1876; 63 págs. en 8.^u

VARIS.

Jochs Florals de Barcelona.—Any 18 de llur restauració.
MDCCCLXXVI. —(Segell del Consistori). — Barcelona.
Estampa de La Renaixensa, MDCCCLXXVI; 337 págs.
en 4.^t

Id.

Lo Llibre del amor.—A las noyas catalanas.—Barce-
lona. Estampa de La Renaixensa, 1876; 60 págs.
en 16.^e —(Duas edicions).

Id.

Certámens literaris de La Misteriosa.—Composicions
premiades en lo del any 1876. (Ters de sa instaura-
ció.)—(Segell de la Societat.)—Barcelona. Estampa
de La Renaixensa, 1876; 156 págs. en 8.^u

Id.

Uu tip de riurer. (Almanach).—Barcelona, Víctor Perez
editor, 1876; 128 págs. en 16.^e

Id.

Lo Pollí.—Almanach pera 1877.

Id.

Calendari del Pagés, pera l' any 1877, publicat per lo
Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro.—Barcelona.
Estampa Barcelonesa, 1876; 128 págs. en 8.^u

TEATRO

AMELL Y SAURA (Joseph).

A la vora del mar.—Quadro dramàtic en un acte y en vers, estrenat en lo Teatro del Bon Retiro.—Barcelona, Llibrería d' Eudalt Puig, 1876. (Imp. d' Espasa germans y Salvat) 32 pags. en 8.^u

ANGELON (Manel).

Llum y fum, comedia en tres actes y en vers estrenada en lo Teatro Catalá.

ARÚS Y ARDERIU (Rossendo).

Lo Barber de rentamans.—Pessa en un acte estrenada al Olimpo.

AVELLÍ (Miquel).

Lluitas del cor. Drama en 3 actes estrenat en la vila de Palafrugell.

BALADER (Joaquim).

Hostes vindrán..... Comedia en 2 actes estrenada á Valencia.

BEDÓS (Francisco de Paula).

Qui fa desfá. Comedia en un acte y en vers estrenada en lo teatro de la societat *Fenix Vallense*. Valls, Imprenta F. Pellisser, 1876; 42 pags. en 8.^u

BURGUET (Joan B.)

Propietaris y colonos. Comedia estrenada á Valencia.

CANDELAS (Baldiri).

Lo barber del Portal Nou. (Parodia del *Barberillo*) ab música del mateix barber.—Sarsuela en 3 quadros.

CAMPMANY (Narcís).

Lo vano de la Roseta. Sarsuela en un acte y en vers, música de D. Dionís Trullás.—Barcelona, Arxiu Central L'rich-dramàtic, 1876; 30 pags. en 8.^u

Dorm!! Juguèt cómic-líric en un acte y en vers, música de D. Joan Rius, estrenat á Novetats.—Barcelona, Imp. de Jepús 1876. (Arxiu Central) 23 paginas en 8.^u

Sota, caball y rey.—Juguet cómich en un acte y en vers, estrenat al Bon Retiro.—Barcelona, Imp. de Jepús 1876 (Arxiu Central) 28 pags. en 8.^u

CAMPANY (Narcís) y MOLAS (Joan).

Las cuas. Sarsuela en 2 actes, música de D. Joan Rius, estrenada en lo Teatro del Tívoli.—Barcelona, Arxiu Central Lirich-dramátich 1876. (Imp. de Jepús) 53 pags. en 8.^u

CASADEMUNT (Joseph).

Coloms y estels. Pessa en un acte estrenada en lo Bon Retiro.

Plouhen desgracias. Joguina en un acte y en vers, estrenada al Odeon.—Barcelona, Arxiu Central Lirich-dramátich 1876 (Imp. d' Espasa) 31 pags. en 8.^u

CASTELLS Albert.

Un pis per llogar. Pessa en un acte estrenada al Olimpo.

COLOMER (Conrad.)

La torre dels misteris. Comedia en un acte y en vers estrenada al Bon Retiro.—Barcelona, Imp. de Jepús, 1876. (Arxiu Central) 25 pags. en 8.^u

COMA (Abelardo.)

Lo Diari de 'n Brusi. Pessa en un acte estrenada en lo teatro del Ateneo de Tarragona.

CORT (Salvador).

Arribá y moldrer. Comedia en un acte original y en vers.—Barcelona, Imp. de Jepús 1876; 30 paginas en 8.^u

ESCALANTE (Eduart.)

Tres forasters de Madrid. Comedia en 2 actes estrenada á Valencia.

FELIU y CODINA (Joseph).

Lo tamboriner. Rondalla en tres actes y en vers estrenada en lo teatro del Bon Retiro.—Barcelona, Llibrería d' Eudalt Puig 1876 (Imp. d' Espasa). 56 paginas en 8.^u

FERRÁ (Bartomeu).

Sa plagueta dels lloguers. Comedia de costums mallor-

quines. (En un acte, publicada en los núms. 22 y 23 de la Revista Balear).

LLANAS (Albert).

Lo planeta del home. Pessa en un acte estrenada al Bon Retiro.

MILLÀ (Manel),

Un aprenent de llatí. Pessa en un acte estrenada á Valencia.

El Sant per la peana, id. id.

MOLAS (Joan).

Las guanteras. Juguèt cómic-líric en un acte y en vers, música de D. Joan Rius, estrenat á Novetats.—Barcelona, Arxiu Central Líric-dramàtic 1876. (Imprenta de)Jepús. 44 pags. en 4.

MOLAS (Joan).

¡Carambolas! Comedia catalana en un acte y en vers estrenada al Olimpo.—Barcelona, Arxiu Central Líric-dramàtic 1876. (Imp. de Espasa) 44 paginas en 8.va

Per altre obra vegis CAMPANY (Narcís).

MONCERDÀ (Dolors).

Teresa, ó un jorn de prova. Comedia en 2 actes y en vers estrenada al Teatro Catalá.

OVAR (N.)

Un chuí de faltes. Pessa en un acte estrenada á Valencia.

PALANCA (N.)

El Marqués del Serol. Pessa en un acte estrenada á Valencia.

PIQUET (Jaume).

La Pau d' Espanya, Comedia en 2 actes estrenada al Odeon.

Del primer al tercer pis, Pessa en un acte id. id.

Lo bombo del regiment. Comedia en 2 actes id. id.

Herodes! ó la degollació dels innocents. Drama en 3 quadros id. id.

PONS (Frederich).

L' arrenca caixals, Comedia en un acte y en vers estre-

nada al Bon Retiro.—Barcelona, Imp. de Jepús 1876 (Arxiu Central); 29 pags. en 4.ta

RIERA Y BERTRAN.

Lo testament del oncle. Comedia en un acte y en vers, estrenada en lo teatro del Bon Retiro.—Barcelona, Imp. de Jaume Jepús, 1876; 32 pags. en 8.va

ROMEU (Manel).

L'Espiritista. Pessa en un acte estrenada en lo teatro de l' *Aliança* en S. Martí de Provensals.

SALES (Jacob).

La gallina del vehinat. Pessa en un acte estrenada á Valencia.

SOLER (Frederich),

Lo Didot. Comedia en tres actes y en vers estrenada en lo Teatro Catalá (Romea).—Barcelona, Llib. d' Eudalt Puig 1876. (Imp. d' Espasa germans y Salvat), 104 pags. en 8.va

Lo plor de la madrastra.—Drama històrich en 4 actes y en vers, estrenat en lo Teatro Catalá.—Barcelona, Llib. d' Eudalt Puig 1876. (Imp. Espasa) 99 paginas en 8.va

Los Segadors. Drama històrich en tres actes y en vers, estrenat en lo Teatro Catalá.—Barcelona, Llib. d' Eudalt Puig, 1876; 96 pags. en 8.va

Cura de moro. Comedia en un acte y en vers estrenada en lo Teatro Catalá.—Barcelona, Llib. d' Eudalt Puig 1876 (Imp. d' Espasa) 40 pags. en 8.va

En aquest any ha publicat aquest autor sa obra estrenada en lo passat *Lo jardí del General.* (Llib. de Puig, 40 pags. en 8.va)

TORRES (Pere Anton).

La llàntia de plata. Drama en tres actes original y en vers, estrenat en lo Gran Teatro del Liceo.—Barcelona, Llib. d' Eudalt Puig 1876. (Imp. Jepús); 76 pags. en 8.va

Lo Marqués de Tamarit.—Drama en un acte estrenat en lo Teatro dels Camps Elíssecs de Tarragona.

L'encuentro de Constantí. Pessa en un acte estrenada en lo Teatro dels Camps Elíseus de Tarragona.

T. V. V.

Un parell de monjins roigs. Joguina en un acte y en vers, estrenada en lo Gran Teatro del Liceo.—Barcelona. Arxiu Central Lirich Dramàtic, 1876. (Imprenta de Jepús). 41 pags. en 8.^u

VIDAL (Eduart).

La Barqueta de Sant Pere. Pessa en un acte estrenada en lo Teatro Català.

VIDAL (Francisco de Sales).

Pauleta la planchadora.—Sarsuela en un acte, música de D. Antoni Urgellés, estrenada en lo Tívoli Vilanovés.—Barcelona, Llib. d' Eudalt Puig, 1876, 29 paginas en 8.^u

Aqueix autor ha publicat sa obra estrenada l' any anterior, *Entre Capmany y Figueras*. (Imp. de Jepús, 60 pags. en 8.ⁿ)

ANÓNIMS.

Los quatre pecats. Comedia de espectacle estrenada al Bon Retiro.

Una agüela verda. Pessa en un acte estrenada á Valencia.

Qui fuig de Deu corre debaes. Id. id.

La tia Maria. Pessa en un acte estrenada al Olimpo.

La Pepeta de Rubí. Pessa en un acte estrenada en lo Teatro del Bon Retiro.

Un viatge al mar vert. Sarsuela en 4 actes estrenada al Prado Catalan.

L' home de la dida. Pessa en un acte estrenada al Bon Retiro.

D.ª Baldomera. Pessa en un acte estrenada al Romea.

Lo castell del fantasma. Drama fantàstich en 15 quadros estrenat al Odeon.

Un voluntari de Cuba ó l' honra d' un jornalier. Comedia en 5 actes y 3 quadros id. id.

Lo gall del passió. Comedia en 2 quadros id. id.

Lo dia dels morts. gatada en 3 actes id. id.

PERIÓDICHS.

La Renaixensa. Revista catalana de literatura, ciencias y arts. Any VI, t. I y II.

La Campana de Gracia, (semanal).

La Familia Cristiana, (id).

L' Entreniment, (eventual).

La Llumenera de Nova York, (il·lustració mensual).

L' Aureneta de Buenos Ayres.

El Pare Mulet. Veu la llum á Valencia.

CERTÁMENS

EN QUE S' HAN PREMIAT TREBALLS EN CATALÁ.

Societat La Misteriosa, (2 de Febrer).—Centro Moral Instructivo de Gracia, (25 Mars).—Jochs Florals, (2 Maig).—Certámen ab motiu de l' inauguració del ferro-carril de Vich, (8 Juliol).—Festas del sisé aniversari de la mort del Rey D. Jaume á Valencia, (28 Juliol).—Colegi Mercantil de Barcelona, (25 Setembre).—Associació catalanista de Sant Gervasi, (8 Setembre).—Associació literaria de Girona, (5 Novembre).—Academia Bibliográfica Mariana de Lleyda, (12 Novembre).—Certámen Clavé, (30 Desembre).

OBRAS NO ESCRITAS EN CATALÁ

MES REFERENTS Á CATALUNYA.

Historia crítica civil y eclesiástica de Cataluña per D. Antoni de Bofarull.

Las Cortes Catalanas, estudio jurídico y comparativo de su organizacion y reseña analítica de todas sus legislaturas, episodios notables, oratoria y personajes

- ilustres, per D. Joseph Coroleu y D. Joseph Pella y Forgas.
- Noticia de la vida y escritos de D. Joaquin Roca y Cornet*, per D. Joaquim Rubió y Ors.
- Poesías* de D. Eusebio Anglora.
- Revista Histórica Latina*.
- Revista de la Universidad de Madrid*.—Articles del Sr. Lafuente sobre historia de l' ensenyansa á Espanya.
- Recuerdo histórico* sobre Tortosa, per D. Eduard Arévalo.
- Revista Europea*.—Articles del Sr. Gomez de Arteché sobre *El Marqués de Torrecuso* y *Ali-Bey el Abbassi*.
- Biografía de D. Mariano Cubí y Soler*, per D. Miguel Arañó.
- Asociacion literaria de Gerona*.—Año 4.º de su instalacion.—Certámen de 1875.
- Expulsion de los judíos de Barcelona*, per D. Joseph Fiter é Inglés.
- S. Feliu de Torelló*, per D. Pau Parassols.
- Discursos leídos ante la Academia de la historia en la recepcion pública del Excm. Sr. D. Victor Balaguer*, ab la traducció catalana.
- Historia del Derecho en Cataluña, Mallorca y Valencia*.—*Código de las costumbres de Tortosa*, per D. Bienvenido Oliver.
- Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*.—Articles del Sr. Milá y Fontanals, titulats: «Antiguos tratados de Gaya Ciencia.»
- Revista de la Asociacion literaria de Gerona*.

A AULESTIA Y PIJOAN.

Barcelona, Janer de 1877.

PER ELLA.

FANTASIA.

(Cuando un hombre y una mujer de talento se estrechan con el doble vínculo de la virtud y del amor, el amor y la virtud forman la barca en que apaciblemente bogan por el mar de la vida: un ángel les sirve de piloto; su rumbo es la inmortalidad; su puerto el cielo.

SEVERO CATALINA. (*La Mujer.*)

u qu' has passat los anys mes hermosos de la vida, l'infantesa, en la preuhada costa de nostra aymada terra; tú en cual tendre cor hi niuhan los mes purs y delicats sentiments; tú qu' ets un dels pochs, sí, pero veritables ángels qu' uneixen lo cel ab la terra, tú has sentit també la bellesa que tenen las nits de lluna en nostres poblets marítims y l'agradosa melangía qu' á l'ánima dónan las horas passadas prop de la platja.

Per aixó á tú, que 'm comprens y que vius en mon cor; endresso aqueixas ratllas.

I.

En lo punt mes bonich de la hermosa costa catalana, s' aixeca una caseta, blanca com la puresa, sensilla com lo somni d' un infant, riallera com la cara dels ángels: en lo poble, d' aquella casa 'n diuhen *Lo Paradís*.

En ella sols habitan dos enamorats esposos, joves y aymants l' un de l' altre com en la terra may s' haje vist. Sos ulls reflecteixen los raigs del amor sant y sas caras tranquilas y somrientas com lo trench del aubada, mostran la felicitat en la terra en que tots dos s' embadaleixen.

Es tant diví son amor que la naturalesa sensera sembla donárloshi sas mes preuhadas joyas. Las flors de mes delicada flayra creixen entorn de la casa, mantingudas per las perlas de la rosada, las aus ne fan lo temple de sos amors y sas cantarellas, los ventijols mes suaus orejan sas parets y fins lo cel llueix ab mes puresa sobre d' ella.

Al caurer la vesprada, cuan la lluna sembla sortir del horizon per darrera la mar, una barqueta, que surt devant la casa, lleugera talla lo ample crestall que mes tart es argentada planura. La barqueta vá ab la mes suau remada que l' empeny lluny de la platja; ¿quí empeny la barca? ¿quins son los que hi van dintre? Escolteu y os ho dirán per mí.

La barqueta diu: «dintre de mí porto la felicitat; onadas que 'm besau, jugant ab mí, cuideu de no esser fortas per no esglayar á la aymanta parella.»

Las onadas responen: «De poder servir de mirall de la ditxa nos ne gaudim, tú, ventijol, que nostra escumarrissas, sigas suau y benigne porque malgrat no haguem de conturbarlos.»

Lo vent mormola: «Passarne he ab tanta dolçor com posible siga per tant sols orejar sas puras testas; tú, lluna, que á las onas y á mí governas, minva nostra forsa.

L' astre de la nit detura sa carrera y, encisat, guayta com la barqueta tranquila va avansant.

Fins los llavors conturbats peixos surten de sos caus de sorra y á flor d' aygua, veuhen allunyar-se á los habitants de *Lo Paradís*.

II.

Contan qu' un vespre, la barqueta, á l' hora acostumada, sortí de la platja, mes ningú la vejé tornar. Los que

mes enterats se suposan, diuhen qu' aquella nit, avansant, sempre avansant, la barqueta se perdé de vista darrera una onada: des llavors ningú ha sapigut que se féren los dos enamorats, sols sí, qu' un punt fou perduda la barqueta, volavan juntas cap al cel dugas blancas colomas.

.....

Los vells contan á sos nets eixa historieta qu' ells aprengueren de llurs respectius avis, que sempre han servat com á sagrada reliquia, la caseta qu' es per ells la mes preuhada joia.

L' enamorada fadrinalla del poble guayta ab respectuós misteri la caseta, y los aymants se juran etern amor invocant l' ombra de la parella que vivia en *Lo Paradís*.

JOSEPH M.ª MASERAS.

8 Octubre 1876.

LO BALL DE LA VIDA

UN músich que te mes sigles
que Noé va contar anys,
tocant un violí, á tot' hora
vells y jovens fa ballar.
Cada cop que l' arquet llisca
l' isturment sospira y plany
y 'ls balladors, sens que vullan,
van botent y van rodant.

Nyigo nyigo, aixó es la vida,
nyigo nyigo, aixó es gosar.

Dia y nit roda la dansa,
dia y nit sense descans,
ploga, neve ó fassa calda,
no para un moment lo ball;
balladors y balladoras
prou glateixen fatigats,
prou ní ha que 'ls péus no mouhen
y á ells perxó los fan rodar.

Nyigo, nyigo, aixó es la vida,
nyigo nyigo, aixó es gosar.

Senti 'l violí com xiula,
Deu ma val que fa fredat,
sentí 'l trepitx dels que dansan
al cor mes ferm dona espant;

la pols que los peus aixecan
á mes d' un ha fet cegar,
perxó tal hi ha que dansa
sens que 'l vejan los companys.

Nyigo nyigo, aixó es la vida,
nyigo nyigo, aixó es gosar.

Jo fa temps que rodo y salto
y ara, avuy, ja tan cansat,
que dupto per lo que'm passa
si hi sento ni se 'l que 'm faig;
si miro, veig llumenctas
pel devant y pels costats;
si escolto, 'l rum rum m' aixorda
d' una fressa esparverant.

Nyigo nyigo, aixó es la vida,
nyigo nyigo, aixó es gosar.

La má que ab ma dreta encaixa
de freda 'l bras m' ha glassat,
y arrossego un pes que 'm sembla
com d' un cos pedrificat.
L' altre má uns dits me la estrenyan
com de ferro espurnejant...
y del violí las cordas
mos nervis fan cargolar.

Nyigo, nyigo, aixó es la vida,
nyigo nyigo, aixó es gosar.

Sento 'l cor pujarme als llabis,
sento al coll brufar la sanch
y 'm tem que de las espatllas
rodant se m' en vaja 'l cap;
perque aixequi 'l peus de terra
escorrons me'ls van picant,
y 'l músich, rasca que rasca,
mes depressa com mes vá.

Nyigo nyigo, aixó es la vida,
nyigo nyigo, aixó es gosar.

Y cal rodar, y ab mí 'ls altres;
mèntre 'l músich sonará
no hi valdrá que 'l fret que 'm corra
bras amunt glassi ma sanch;
com al mort que jo ara arrastro
també á mi m' arrastraran,
flns que l' isturment del músich
fet mil trossos saltará!

Quan pare lo nyigo nyigo,
sabrém qu' es viure y gosar.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

AMOR

Hermosa Barcelona,
lo lloch dels meus encants,
¿cóm es que al separarme
de tu, ciutat comtal,
mos passos defalleixen
y 'm sento 'l cor malalt?
No anyoro ta hermosura,
tas casas ni palaus
que m' ánima ha robada
y 'l cor m' ha empresonat
la joya que jo estimo,
d' un valor sens igual.
No l' hagués coneguda,
no l' hagués vista may...
ben lliure ara estaria
de sospirs y d' afanys.
Ara á ma bona mare
no alegre ab mos cantars,
ni tinch per mas amigas
un somris com avans,
y fins ma germaneta
ma tristesa ha notat.
Lleugera papallona
si jo 'm pogués tornar,
mon niu voreta seua
faria tremolant,
y quan ella ab despreci
me volgués esquivar,
cauria enlluhernada
y morta al séu costat.

JOSEFINA NUVIOLA.

VIUDESA

Tócan á morts á la vila

Tócan á morts

Balaguer.

TÓCAN á morts á la vila
Tócan á morts;
Es que fan lo bé y l' enterro
Del meu cor.

Ell morí, la vida mia,
També ab ell mon darrer goitj,
Que las robas de la viuda
Son bandera de dolor;
S' es tornat un llit d' espinas
Lo qui era tálam de flors,
Las somrisas y miradas,
Tristos lays, gemechs y plors
Y mas dolsas alegrías
Son sospirs eterns de dol.
Tot eran ans jochs y festas
Y tendres neguits d' amor,
En tant que avuy tristas llágrimas
Vessa á doll mon pobre cor...

Tócan á morts á la vila
Tócan á morts;
Es que fan lo bé y l' enterro
Del meu cor.

MARÍA DE LLUCH.

BIBLIOGRAFÍA

APELES MESTRES.—CLAVÉ.—*Sa vida y sas obras.*—
Preu: una pesseta.—Imprenta d' Espasa Germans y
Salvat, Corts, 223, baixos.—1876.

DON Joseph Anselm Clavé es una de las figuras artísticas mes simpáticas y més originals de la Barcelona contemporánea. Nat y educat en la classe proletaria, proletari ell mateix, aixís com altres desde igual esfera s' han enfilat, ab lo concurs de las circunstancias y en alas d' una voluntat enérgica, á capitalistas del diner, ell, convertint sas miras á més sublimats objectius, s' empujá á capitalista de la inteligencia, y sapigué, com aquells, obrirse camí fins á tractar d' igual á igual sino de superior á inferior als qui, acariciats al neixe per una constelació més benévola, trovaren menos erissada de dificultats ja desde 'l punt de partida la senda trassada á sa activitat y á son ingeni. Potser que devant d' ell no 's llevaren tants barrets com devant del qui en contes de tresors de poesia hagués acumulat tresors de moneda—debilitat humana que adora al bou d' or y es sorda als dictats dels Moisés—pero en cambi, avans y ara, son nom ocupá y ocupa un lloch preeminent en la memoria de tots los qui estiman en lo que valen las creacions de las duas arts més accessibles entre las arts bellas, la música y la poesia.

Una suscripció tant honrosa com modesta y á que no contribuí 'l bitllet de banch del compromís ó de la adulació, sino l' escás maravilladís del entussiasme cordial, ha aixecat un senzill monument simbólich que esmente als venidors lo lloch hont reposan las cendras del popular poeta. Feta ab ell, diguemho aixís, la part del cos, calia fer la del esperit, retratar sa fesomia artística, fer, en una

paraula, la necrologia, la qual, satisfent lo natural desitj que se sent de conèixe las peripecias de la vida dels homes notables y la série d' etapas recorregudas per ells avans de ferse tals, fós á la vegada document històrich destinat á garantir del oblit aquellas peripecias y aquells mérits.

Lo Sr. Mestres, occurrint á la necessitat no bé comensava á experimentar-se, ha escrit la precitada necrologia, la qual per tant, quan no altre mérit, tindria 'l de la oportunitat, lo de tota obra que vé á omplir un buyt y á solventar un deute.

La naturalesa ha sigut ben sàbia al regular la economia de sas creacions á las quals ha concedit, dins de sa varietat, una unitat admirable, una consecuencia may infringida, lo mateix á las físicas que á las espirituals, y com altrás d' aquestas á la ànima humana ab sas diverses facultats. Y no 's dirá exageració, si, al considerar lo sintètic de sas més capritxosas antinomias, afirmem que, á ser possible la experimentació psíquica ab la finura de la experimentació aplicada als fenòmens de la materia, los actes de cada individualitat s' averiguarian anticipadament per una especie d' operacions matemáticas de resultats infalibles sempre y quan s' encertessen los elements esterns contingents que en cada un d' ells concorren y á sa específica determinació cooperan. L' home es á trenta y á cent anys lo que era á tres, de cos y d' ànima, salvas las majors dimensions y la major aglomeració de moléculas, si se 'ns permet dirho aixís assimilant lo intangible é inmensurable á lo mesurat y tangible.

Aquell baylet que s' escorria per entre 'ls músichs quan á las Dressanas ensajavan una martxa nova, y que al devant d' uns quants colegas de sa talla la cantava tant bé com la banda 'l dia en que aquesta per primer cop la tocava en públich, aquell baylet havia de ser, anys á venir, un músich, un director de músichs y un compositor de música, que aquella aptitut retentiva de que dava tant singulars mostrás, no era esplicable sino suposant una aptitut musical intuitiva de primera forsa, de la mateixa manera que no cabia 'l considerar cas fortuit més ó menos admirable, sino llevar de fruyts ópims, la capacitat directiva que desplegava al organisar y traure partit de sa banda primitiva.

Las consideracions precedents y 'l recort de la interessant anécdota que de referencia á n' en Clavé cita son biógrafo, nos duhen á aplaudir lo sistema seguit per aquest al confeccionar son estudi. Las anécdotas, quan s' ajustan á la veritat y se refereixen á caràcters tant pronunciats com lo d' en Clavé, son á las explicacions més minuciosas lo que una bona fotografia del natural á la explicació detallada dels rasgos de la fesomia retratada. Lo Sr. Mestres ha preferit, y ha fet bé, á parlar ell, fer parlar als fets ab l' elocuent llenguatge que 'ls caracteriza: queda 'ell eclipsat, es cert, però en

cambi destaca á la persona á qui biografia, que es lo que han de procurar travalls de la naturalesa del que ha donat al públich.

Tractats per aquest procediment l' home privat y l' home públich que hi havia en Clavé apareixen complets, y apareixen tant simpátichs sino tant característichs com l' artista; y l' ánim se delecta en poder estendre al home la admiració que al talent tributa, sense necessitat de reserves ni de que la indulgencia, ab sa deliberada miopía, haja de venir en son aussili. ¿Quán no voldrian los admiradors de Cervantes poder passar ratlla en aquella plana sospitosa de sa historia, escrita en la presó d' Argamasilla de Alba?

La honradesa y la probitat d' en Clavé concordan ab sa noblesa y ab sa integritat en política. No mirem quinas eran sas ideas, bástens que responguessen á una convicció sincera y may quebrantada, y sobre tot, que á sa elaboració hi fos agena tanta mesquina passió com cuqueja en las opinions de molts dels que fan política. Y á propòsit. S' ha fet un càrrech á Clavé de que aprofités la organizació de las societats corals pera fer propaganda democrática. Son biógrafo ho nega, al menos en quant á avans de la Revolució de Setembre; pero y si fos, ¿á qué dissimularho? ¿Ha de ser una taca en qui professa opinions que estima llegítimas lo valerse de tots los medis de reclutar adeptes que las circumstancias li ministran? ¿No la seria 'l no ferho? ¿no arguhiria, quan menos, falta de fermesa, inestabilitat de conviccions incompatible ab la adopció d' un paper actiu en lo partit que las té escrites en sa bandera? Ademés, no fem lo sant sense serho, que, adhuc ilegítims semblants medis, no foran los més los qui hi renunciessen, y renunciessen ab ells á un dels camins més espedits pera arribar á traduhir en fets las aspiracions teóricas.

No censurém á n' en Clavé si ho feu: si aixís com predicá ideas que 'ls lictors de la opinió influyent califiquen de disolvents hagués predicat las contràries, la censura fora alabansa, mérit lo desmérit. Y ademés, fossen ó no disolvents per ministeri propi, en Clavé doná provas de no ser lo que gents recelosas per sistema volgueren veure en ell y en tots los seus, un demagogo. Lo biógrafo retreu alguns actes que á la vegada que d' una enteresa de caràcter no corrent, son testimoni de que distava molt de ser un revolucionari en la accepció anti-social de la paraula.

Pero anem á cosas menos escabrosas, seguint al Sr. Mestres, qui, per las exigencias del plan de son treball y, sobretot, per haver comprés encertadament que la originalitat d' en Clavé residia entera en sa fase artística, ha deturat ab complacencia sa ploma en l' estudi d' aqueixa, y com á integrants d' ell, en fer la historia de las societats corals á las quals va soldada la d' en Clavé, y la crítica de las composicions literarias y musicals dictadas per son inspirat númen.

Més ó menós directa tots tenim notícia d' aquella interessant institució en que vessà en Clavé tot lo doll de sa potent activitat y de sa voluntat de ferro, y tots, qui per recorts propis, qui per recorts tramesos, tots recordem aquells grandiosos festivals ab que lográ fer convergir sobre Barcelona las miradas de tota Espanya, y provar á estranys y á propis que Catalunya, terra comerciant é industriosa, era també la terra de las arts, que també sabia apagar lo burgit de sas máquinas pera no perdre una nota d' aquellas expansivas cantadas que baix la ferma batuta d' en Clavé feya ressonar la joventut de ciutats y vilas, ab admiració de tothom' al crit d' un sol congregada. Hem de dirho, y no som en dirho ni 'ls primers ni 'ls últims: ¡quín espectacle més grat que 'l d' aquellas festas de la pau que inoculavan en las classes treballadoras lo sentiment del art, com pera descansarlas en las serenas regions del ideal, de las duras fatigas de la feyna que, no interrompudas may, van paulatinament aniquilant en ellas la part més noble de son sér y ofegantla ab lo predomini de la bestia! ¡Ah! no es la ma gelada d' una economia política d' instints de madrastra la que té d' arrimar una cadira pels desheredats á la taula del festí de la vida: fomenteu en ells l' amor als ideals assequibles del art, feu gosar á son esperit las immaculadas sensacions del comers ab la bellesa, arranqueulos de clubs y tabernas hont llensan las horas y 'l pa de la familia en nutrir odis absurdos per lo injustos sino sempre per lo injustificats, ocupant sos ocis en la educació del esperit, y llavoras podreu dirvos ab justicia amants del poble, advocats de sos drets y metjes de las llagas que ulceran son sér moral.

En Clavé feu més á cada societat que organisava y á cada coró que escribia, que ab tots sos programas utópichs aquestos Dulcamaras impudents que amagan darrera de la careta del filántrop la mueca del ambiciós y del egoista.

Y es que á la vegada que son talent organisador aixamplava cada dia més lo circuit de sas societats corals y las propagava arreu, sos coros savian tot seguit ferse patrimoni comú, desterrant las tabernarias cançons de moda entre la gent del poble, la qual com pa beneyt rebia 'ls dolls d' aquella inspiració sempre fresca y regalada. Deguda era tant rápida popularisació, en quant á la part musical de las composicions, á la senzilla espontaneïtat, al sentimentalisme contagiós que las decorá, y en quant á sa part poética, además de idénticas qualitats, á altrás que d' ellas son complement si es que no condició necessaria. Aquestas últimas qualitats que consisteixen en la veritat de las descripcions ab abundó escampadas en las poesias d' en Clavé, lo classifiquen als ulls de son biógrafo entre 'ls poetes realistas, classificació que no hem d' admetre sense reserves ja que, ó molt errats anem, ó en Clavé, es veritat, era realista, pero buscant

y trovant per medi d' un realisme sanitos en los aspectes ja naturals, ja morals que inspiravan á sa musa, la idealitat poética.

S' abusa tant avuy d' aquest mot, realisme, que s' ha arribat á no sapiguer lo que dretament significa. Pera fixar bé 'l realisme d' en Clavé nos valdrem d' una qualsevol de sas poesías descriptivas, entenentse que lo que d' ella diguem es aplicable á totes. *La Brema*, per exemple. Tots hem presenciât aquesta magnífica escena campestre, y preguntem: ¿quin es son aspecte realista? ¿Es lo que descriu en Clavé en aquellâs estrofas que, usant una metàfora atrevida, podriam dir espumosas, ó bé es lo dels veremadors y veremadoras bruts y espellifats, de fesomías obtusas y embrutidas, los ceps descolorits per la pols, los gotims enforjats y suquejant dins de las portadoras mostosas que penjan de la prosáica figura d' un ase brut de totes las putinerías, abocats després á crumull demunt d' unas pots mitj podridas y fangosas, y trepitjats al compás del *me gustan todas*, entreverat de renechs, per uns peus que no han tocat de desde que varen neixe més aygua que la de la pluja y en que un crostisser asquerós té lloch d' espardenyas, mentres la furtor del rahim y altrâs furtors *ejusdem furfuris* tapa 'ls esperits y fa basquejar al més forrat de ventrell? L' un y l' altre dels dos aspectes son veritat, y 'l poeta será tant realista describint aquell com describint aquest, pero será tant poeta? ó mellor, ¿será poeta? Creyem que no, y no obstant, molts estiman poétichs, per virtut de son realisme, quadros que no distan gayre del que acabem d' abocetar.

Hem fet aquesta digressió pera fixar bé la posició d' en Clavé dintre de la tant remenada escola realista. Lo realisme d' en Clavé es lo realisme poétich, es lo procediment indefectiblement necessari, es lo procediment tradicional en las arts quan las arts han volgut cumplir sa missió que es la de produhir y fer bella la bellesa. Realistas aixís ho eran Homero y Virgili y Horaci y tots los grans 'mestres del classicisme, que es pera molts lo revers de la medalla del realisme.

Per aixó las poesías d' en Clavé, fins despulladas dels números musicals que dupli can son valor, cautivan l' esperit ab tot y la incorrecció de forma de que molts vegadas adoleixen, no per medi dels vols d' una originalitat rebuscada y violenta, més académica que lo que regularment y per irrisió aixís se bateja, pero en que en contes del acicalament y pulcritud de que fan gala 'ls poetâs académichs s' hi observa un desfregament esprés y antipátich, sino per medi d' un naturalisme agradable que trova ressó en las fibras més delicadas y més nobles del esperit.

Ara, si aquella frase altament poética vé emitida en brassos d' una melodia fresca, suau quan s' inspira en los delicats afectes del amor ó en la serena calma de la naturalesa, vibrant enérgica y robusta

quan se caldeja en las flamaradas del sentiment patriòtich, llavoras aquella germanat conjunt penetra fins á lo més viu del cor, lo fa bategar al seu compás, y es causa d' aquell efecte que sent tothom á la audició dels coros selectes d' en Clavé, tothom qui sense prevenció va allí á buscar no las atormentadas lucubrations que sols parlan al intel·ligent y endormiscan al profá, sino la expansió del sentiment gosant ab sos sols recursos y per la virtualitat de sas forsas propias.

Per aixó 'ls *dilettanti* de sobre cuberta que fan veure que 's desmayan de gust devant de certas obras bonas de real ordre mentres tenen prou feyna pera cloure 'ls llavis que un badall impertinent 's empenya en obrir, escupen de fástich al sentir los coros d' en Clavé, com escupen al sentir las melodías populares que tants punts de contacte tenen ab aquells, y que ab una firma d' alemany al peu, acreditada en lo mercat, foran reputadas melodias arcangélicas: pero 'ls que buscan en la música, y en general en totas las arts, una satisfacció á que pugan entregarse sense haverse de provar anticipadament á ells mateixos per una série d' operacions algebráicas que aquella satisfacció es procedent, ohirán sempre ab delectació las obras d' en Clavé com obras d' un músich eminentment popular, d' un dels músichs capás de ser aplaudit per mes mans y entés per mes orel·las.

Lo Sr. Mestres fa ressaltar en lo judici crítich de las obras d' en Clavé totas aquestas qualitats, fidel á son propósit de presentar als ulls del lector los mérits de son protagonista. Una observació, empero, y per cert ben tímida, puig ve d' un llech en música. ¿Wagner té ab en Clavé mes punt de contacte que 'l ben insignificant d' escriures éll mateix la lletra de sas produccions musicals? Quasi diriam que no, que l' un y l' altre van per sendas diametralment oposadas, tant oposadas com la exponeitat y l' artífici, com la senzillesa y l' embull; que l' un es — pásseu la estranyesa — un tros de fil·lis y sense nusos, y l' altre una troca embullada; y que sas creacions se semblan com se semblan las melodías del rústich fluiol del pastor Tytir y l' espetech armónich d' un pas redoblat tronat per una banda de timbals y trompetas. ¿Volgué 'l biógrafo d' en Clavé prolongar mes lo paralelisme?

Pero en fi, ó si ó no, meras cuestions d' apreciació com son aquestas, ellas no aminoran la importancia del estudi publicat per lo Sr. Mestres; estudi que té tant mes valor en quant ha sigut escrit ab calor y ab sentiment, pero sentiment y calor tant ben traduïts que contagian poderosament al lector. Siga 'n testimoni, v. gr. lo capítol IX que relata la malaltia, agonía y mort del insigne poeta, escena bellíssimament realista — tornemhi — y que es impossible presenciar — no 's llegeix, se presencia — sense sentirse conmogut y dolorosament afectat.

J. SARDÁ.

ÚLTIMAS PUBLICACIONES DE HISTORIA

Y LITERATURA CATALANA.

I.—LOS REYS D' ARAGÓ Y LA SEU DE GIRO-NA desde l' any 1462 fins al 1482.—Col·lecció de actes capitulars escrites per lo doctor Andreu Alfonsello, Vicari General de Girona, publicadas y anotadas per D. Fidel Fita y Colomé, individuuo corresponsal de las Reals Academias espanyola y de la Historia com y també de la de Bonas lletras de Barcelona.—Serie primera: 67 págs. y serie segona: 119 págs. — Barcelona: 1873-76. (Va adjunt lo facsimile d' una carta del Cardenal Margarit.) ¹

Lo llibre qual títol acabem de transcriure, no será del tot desconegut als lectors de *La Renaixensa*, ja qu' en las páginas de esta Revista eixí á llum la 1.ª serie de las dos de que 's compon, empero publicadas avuy abduas, formant un copiós volum *in folio*, de que nos ha fet ofrena la galanteria de son il·lustrat autor, deber nostre es donarne d' ell una concisa noticia. A arrel del comens de la publicació mostrárem ja lo natural gaudiment que 'ns causá com á entusiastas de las investigacions històricas, ² sians, ara donchs permés, patentisar los justos motius de nostra satisfacció.

Consisteix esta obra, com indica la portada, en una colecció d' actas capitulars de la Seu Geronina, redactadas durant l'espai de vint anys (1462-82), per lo Dr. Andreu Alfonsello, Vicari general llavors de la mateixa diócesis, ço es, en temps del bisbe Joan Margarit, com ja ho havia sigut en lo de son antecessor Bernat de Pau. Las dos grans figuras d' Alfonsello y Margarit se destacan, á manera de relleu, del quadro històrich que bosqueijá la destra ma del primer, fentnos conèixer las turbulencias del regnat de D. Juan II en l' última meytat del segle XV, y tal es la precisió y minuciositat dels

¹ Aquest fac-simile de la carta original que 's guarda en l' arxiu municipal d'esta Ciutat (vol. de Cartas comunas de 1477 á 99) es degut á la pericia artistica d' altre de sos arxivers l' eminent arqueòlech y conegut escriptor D. Joseph Puiggarí.

² Vegis l' article que publicárem en lo número 23 any 11 d' esta Revista ab lo títol «NOVAS INÉDITAS DE ALGUNOS ECLIPSIS Y COMETAS APAREGUTS A BARCELONA Y DE CERTAS PROFECIAS INDUBITADAS DE SAN VICENTS FERRER.»

detalls que, tothom estudiós de nostra historia, no pot menys de benehir la memoria d' aquell diligentíssim sabí, al examinar l'interessant aplech diplomàtic que ha últimament publicat lo docte acadèmic D. Fidel Fita. Molt acertadament ha dit aquest senyor: « *La Seu de Girona, si be s' hi mira, havia estat personificada en Micer Alfonsello encara mes que en lo cardenal Margarit; la bondat del un, la grandesa del altre, la sabiduria y fermetat d' abdós deixarán llarch recort en los fastos de la Corona aragonesa.* » Los dos llibres de *Resolutiones Capituli Cathedralis Gerundensis* son prou recort pera venerar totstemps la memoria d' Alfonsello, empero las lletres patrias deuen estar agrauidas al inteligent editor que ha lliurat de la pols y del oblit tanta riquesa y, posant en activitat la vastíssima erudició qu'adorna son talent, ha tingut exemplar cuidado d'anotar tots los documents ab luminosas notas y concordancias aixís com ilustrarlos ab nous diplomas també inédits, criada cullita de las detingudas investigacions que, mogut de noble zel y singular constancia, ha practicat en los arxius de las Seus de Girona, Barcelona y Palma de Mallorca en lo general de la Corona d' Aragó y en los municipals de Gerona, Barcelona y Manresa. Aytal comble d' ilustració acreix en gran manera l' interés del que fulleja la obra, tant mes quant ja per sí, las actas contingudas en los CXX capítols de que aquella consta, venen á ser una enciclopedia autèntica de fets ignorats y de gran valor pera la historia ja civil, ja eclesiàstica, ja científica, literaria ó artística de Catalunya, pera la general d'Espanya y fins pera la universal. Voldriam exposar aquí, una idea exacta del treball qu' acabem de llegir ab vera complacencia, pero semblant multiplicitat de temas nos priva de ferho cumplidament. Podém, n' obstant, apuntar que hi trobará preciosos datos qui estudií: lo moviment social dels remensas catalans, dels quals entre altres fets s'hi llegeix lo de la crema del antiquíssim arxiu de la Curia episcopal de Gerona; la historia local de la mateixa ciutat ja política, ja religiosa y per lo que respecta á aquesta última, dedica capítol apart, á las relacions y germandat entre dita Seu y la de Puy de França (1422-1606), á la administració de la Santa Crotada y á la organizació del clero en la primera d' aquellas diócesis; la historia de las Córts, parlaments y concilis á Catalunya; la de la guerra civil en temps de Joan II; la biografía dels prenotats ardiaca Alfonsello y cardenal Margarit junt ab la d'altres individus de las suas respectivas familias y entre aquests últims, cal esmentar la vindicació que fa de D. Pere de Margarit y Fra Bernat Buyl, ocupantse á la vegada de Cristófol Colom ab gran oportunitat; la de las festas públicas com torneigs, y las reals, per exemple la de la coronació de la Reyna de Nápol y la de la mort y exequias del rey Joan, religiosas com la de San Narcís la de la victoria naval de Negropont, la professó de las Creus submergidas en

la font del Carme, y las populares com las florals (enramadas) y cabalgadas del Rey dels esclaus negres. Per lo tocant á la literatura, además de descriure totas las obras del preñit Cardenal y Cancellor reyal Margarit, ho fa detingudament de la tan notable com oblida-da «*Templum Domini*» que 's conserva inédita en la Seu d' esta Ciutat, per lo qual ne publica lo primer capítol; parla d' un poeta lllorejat fins ara desconegut, mestre Francesch Vidal que ho fou del rey Don Fernando; suministra bonas noticias pera la historia de la oratoria sagrada catalana, de la Universitat literaria y estudis gero-nins y dels orogens del teatre catalá. La numismática y l' astronomía també hi guanyan dignament sa part: pero mes encara d' un modo principalíssim y mereixedor de complerta lloansa, las bellas arts, al ocuparse en lo text y també en los apéndices á las 1 series: de la fábrica de la Seu de Gerona, de tots los artistas y arquitectos (mestres de fábrica) que tingué; del gran altar major estimat en mes que 'ls de San March de Venecia y de San Tomás de Cantorbery, del re-llothe, de l' orga, organers y organistas célebres de la mateixa Seu, de las estátuas del portal dels apóstols, y per fi, de la custodia ó tabernacle d' or degut al célebre argenter Francisco Ortal, 1 tot probat ab numerosíssims contractes, cartas, deliberacions y documents di-versos, tan importants com l' *inventari de la Tresoreria de la Seu* y altres y altres que seria llarguíssima sa sola enumeració.

Recomaném, per lo tant, aquest llibre als apassionats dels estudis històrichs, si bé la major recomanació ja la porta ell en sí mateix. Adquiréxeno prestament, segurs de que s' aunarán als elogis qu' imparcialment havém tributat á son reputadíssim autor. Dónalshi molt complerts la redacció de LA RENAIXENSA, desitjant admirar prompte la nova obra qu' anuncia en preparació ab lo títol de *Los Reyes d' Aragó y la Ciutat de Girona*, per tal com, no creyém er-rarnos si nos aventurém á predir, será un perfecte complement de la qu' es objecte d' estas ratllas.

II. ANTIGUOS TRATADOS DE LA GAYA CIEN- CIA, por D. Manuel Milá y Fontanals. (Revista de Archivos, bibliotecas y museos, núm.^s del 19 al 22 del año VI-1876).

Si la historia de Catalunya, ab la obra del Sr. Fita, está d' enho-rabona, no menys sa literatura, ja que la ploma sempre maestrívola

« 1 Podem afegir respecte á la vida d'aquest artífice las noticias inéditas que indicá rem en altre de las notas de nostra monografia «*De la mort del infant en Carles.. príncep de Viana etc.*» (Renaixensa, números 26 y següents del any III.)

y fecunda d' un de sos mes capdals escriptors, lo nomenat Dr. Milá y Fontanals, ha produhit en dita Revista madrilenya, una preciosa monografia sobre los *antichs tractats de la Gaya Ciencia*. Donarémne ara, donchs, breu compte als lectors estudiosos.

Precisa, primerament, á manera d' introducció, l' assumpto de las obras respectivas de Huc de Faidit y Ramon Vidal de Besaudun (Besalú): «*Donatz proensals y Razos (Reglas ó dreita manera) de Trobar*» (principis del segle XIII), fentho després del Códich gramatical y poétich que Guillem Molinier redactá, (1324-56) per encàrrech de la companyia de Trobadors de Tolosa, intitulantlo *Flors del Gay Saber estiers dichas Leys d' amors*. Tenint, per fi, á la vista una moderna copia existent en la Biblioteca nacional de Madrit, del códice que contenia aquells tractats probablement anteriors al treball de Molinier, y se guardava, avans de l' infausta nit de Sant Jaume del any 35, en la dels P. P. Carmelitas d' esta ciutat, segons noticia del P. Villanueva: publica d' ells interessants extractes, suficients pera conéixerlos, ja qu' al present ho son ben poch ó gens, fins de molts erudits.

Composan la colecció los següents tractats:

I. *Mirall de Trobar* per Berenguer de Noya.—Es útil, com observa, un dels fragments que publica, pera ilustrar la historia de la llengua catalana.

II. *Regles d' en Jofre de Foxá*, (1285-91).

III. *Regles* den Ramon Vidal.

IV. *Compendi* de Castellnou (Johan).—D' aquest tractat ha vist també lo códice de la Biblioteca provincial de Barcelona, procedent de l' estingida de Carmelitas Descalsos que cita Villanueva en son *Viaje* t. 18, p. 237.

V. *Doctrina de cort* per Teramayguis de Pisa.

VI. *Doctrina de Trobar* per Ramon de Cornet, glosat ó corregit per Johan de Castellnou (1324-58).

VII. *Las Flors del Gay Saber* per Guillem Molinier.

VIII. *Diccionari* ordenat per en Jacme March en 1371.—Est autor, un dels fundadors dels Jochs Florals de Barcelona, vivia encara en 1395, segons apar d' una noticia inédita, temps ha recullida en l' arxiu municipal d' esta ciutat, qu' á seguiment publiqué: «*Rúbrica de deliberacions* feta en 1477, fol. cch.—*De la gaya sciencia*.—Per mossen Jacme March fench demanat á la Ciutat que per aquella fossen posades joyes per la Gaya sciencia per los mantenidors segons en lany passat ere stat fet. Lo Concell feu conclusió que per los grans cárrechs que la Ciutat portave e poch millorament quen assegua, que dites joyes no fossen per la Ciutat donades, mas qui posar hi volgués que ho fahés.—Lib. int. MCCCCLXXXV carta XXIII.»¹

¹ Avuy dia malaguanyadament perdut.

Y IX. *Torcimany* per Lluís d'Aversó.—Fou escrit com diu l'autor, en *lenguatge català* y no forma part del còdice de la Biblioteca nacional sino d'altre del Escorial.

D'entre los anteriors preceptistas, nos sembla recordar que D. Enrich de Villena en son *Arte de Trobar* ó *Gaya Sciencia*, (fragments publicats per D. Gregori Mayans y Siscar en los *Orígenes de la lengua española*), s'oblidà d'en Ramon Vidal, de Teramayguis de Pisa, d'en Jacme March y de Lluís d'Aversó. Aixó sol nos demostra l'importancia de la Colecció d'Arts gramático-poéticas que presenta als erudits, lo savi catedràtic de literatura d'esta Universitat literaria.

Felicitém, donchs, corament á nostre benvolgut mestre, per sa interessant obreta, digne d'eixir en mes amplas proporcions, á no esser fruit novell d'una visita literaria á la córt espanyola, tan curta com aprofitada.

ANDRÉU BALAGUER

Desembre de 1876.

CONSISTORI

DELS

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

CONVOCATORIA PERA 'LS DEL PRESENT ANY

(XIXe DE LLUR RESTAURACIÓ)

DESITJOSOS de cumplir la comanda honrosa que 'l respectable Cos d' Adjunts se digná fernos en sessió ordinària del dia 11 del mes de novembre darrer, anunciám la celebració dels JOCHS FLORALS DE 1877, los que, inseguint l' esperit de la Institució y la costum bèn establerta, serán regits per lo següent

CARTELL.

Lo dia 6, primer diumenge del mes de maigvinent, s' adjudicarán en la prenomada festa poética los següents premis ordinaris,—qu' acostuma á costejar l' Excm. Ajuntament d' esta ciutat,—y 'ls extraordinaris oferts per las honorables Corporacions y entitats que més avall se dirán.

PREMIS ORDINARIS.

ENGLANTINA D' OR. Otorgada será al qui haja trovat ab més acert sobre qualsevol dels fets històrichs, usatjes ó costums de la Terra

Catalana, preferintse en igualtat de mérit, la poesia escrita en las formas narratives de romanç ó llegenda.

VIOLA D' OR Y PLATA. Se 'n ferá present al autor de la mellor composició lírica, sia religiosa ó bè moral.

FLOR NATURAL. D' est premi d' honor y cortesía mereixedor ne será qui resulte ésser autor de la més inspirada poesia sobre tema que 's deixa al bon gust dels trovadors.—Lo qui obtinga aquest premi se servirá ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada *Reyna de la Festa*, com d' antich s' acostumava, voldrá entregar los restants premis als qui 'ls hajan guanyats.

PREMIS EXTRAORDINARIS.

COLECCIÓ COMPLETA DELS MÉS CELEBRATS POETAS ANTICHS Y MODERNS. Ofereix aquest premi la Exma. Diputació provincial de Barcelona al autor del poema que reunesca més estimables condicions.

BALLESTA D' OR. Al Autor de la mellor *Oda á 'N Dalmau de Creixell*, ab motiu de la part que prengué en la batalla de las «Navas de Tolosa», li será concedit est premi assignat per la Exma. Corporació de la provincia de Girona.

LLIRI DE PLATA DE TRES FLORS. No adjudicada en l' anterior certámen, torna á oferir esta joya la Exma. Diputació provincial de Lleyda al qui componga la mellor poesia que cante qualsevol dels fets que componen la *Historia de Lleyda ó de sa provincia*.

ROSA D' OR Y PLATA. S' entregará aquest present de la Exma. Corporació d' Alacant al qui haja treta una *Cansó del treball* que, á son mérit literari, unesca més eminent caracter popular.

MEDALLA DE PLATA. A qui resulte haver escrit en prosa catalana lo mellor estudi crítich sobre 'l següent tema: *Teatre Catalá.—Sas tradicions.—Son estat actual.—Fins ahont es convenient son conreu*, s' entregará aquest premi del «Ateneo Barcelonés», ja qu' en l' anterior concurs, sòls fou concedit un accésit.

PLOMA D' OR Y PLATA Y TÍTUL DE SOCI DE MÉRIT DEL «CENTRO DE LECTURA» DE REUS. Guanyará una y altra distinció, no concedidas en lo prop-passat concurs, l' autor de la mellor poesia que cante un assumto referent á Reus, ó que tinga relació ab la mateixa ciutat; y, en defecte de composició especialment acreedora al dit premi, lo Consistori ferá us de l' autorisació ilimitada ab que la Societat ofertora l' ha honrat, discernint aquell á la poesia que 'n crega conigne.

COLECCIÓ D' OBRAS TRIADAS ORIGINALS DE CELEBRATS ESCRIPTORS. La Redacció de la Revista catalana «La Renaixensa» ofereix aquest premi al autor de la mes bella narració ó del mellor aplech de narracions d' episodis catalans del segle actual en que 's done més

importancia á la part imaginativa que á la de investigació y crítica histórica.

A més dels enunciat's premis podrán ésser concedits accèssits y MENCIONS HONORÍFICAS, segons lo resultat del certámen.

Las composicions deurán ésser inéditas y escritas en antich ó modern catalá literari d' est Principat, Mallorca ó Valencia, ó en qualsevol dels dialectes de nostre idioma, ab tal que 'ls autors, evitant l' influencia d' altres menas de parlar estranyas al país de la llengua d' Oc, procuren escriurelas de la manera mes semblant al antich provensal ó catalá literari.

S' adressarán las composicions al Secretari d' est Consistori—carrer de Trafalgar, número 28, pis baix, porta segona,—avans del mitjdia del 1 d' abril vinent, acompanyada cada una d' un plech clos que contindrà 'l nom del autor y durá en lo sobrescrit lo títul y lema corresponents á la mateixa.

Los plechs adjuntats á las obras no premiadas serán públicament cremats, després d' oberts los que correspongan als autors premiats y de proclamarse 'l nom d' aquestos.

Lo Consistori's reserva per durant un any la propietat de las obras premiadas.

Fou escrita y firmada la present en la ciutat de Barcelona, lo dia 1 de janer del any 1877 per los set Mantenedors.

ANTONI ROS DE OLANO, *President*.—GONZALO SERRACLARA.—VICENS BOIX.—FRANCISCO MIQUEL Y BADIA.—ANDREU BALAGUER Y MERINO.—JOSEPH BLANCH Y PIERA.—JOAQUIM RIERA Y BERTRAN, *Secretari*.

NOVAS

Que la literatura catalana y totas las manifestacions de la mateixa constituïescan un fet antipàtic pel *Diari de Barcelona*, ho compreném: lo que no compreném es que ni tant sols constituïescan per ell un fet.

¿Perqué serà que la *Revista de Espectáculos*, publicada en l'Almanach que ha repartit aquest any á sos subscriptors, no fa la mes insignificant menció del Teatre Romea? ¿Perqué serà que al costat d'una detallada explicació de totas las obras italianas ó castellanas representadas en teatres d'hivern y d'estiu, no hi há ni un recó vergonyant per las catalanas?

No fora mal que en contes de dirse 'l *Diari*, *Diari de Barcelona* á secas, se digués *Diari de Madrid* en Barcelona.

Lo jove y distingit advocat de Figueras, D. Enrich Serra y Causa, ha publicat en un tomet de mes de 158 planas, que 's ven al reduhit preu d'un ral, un *Almanaque y guia del Ampurdan, para el año de 1877*. Una indicació de las principals materias en ell contingudas, dirá meilor que res mes la utilitat de aquesta publicació. Ademés d'alguns articles literaris y duas ó tres poesietas, y d'una carta geogràfica del partit judicial de Figueras, conté una llista de tots los pobles que d'ell depenen ab noticias estadísticas sobre cada un d'ells, notá dels que hi exerceixen cárrechs públichs en l'ordre judicial, municipal y administratiu, de las empresas de transports que posan en comunicació á dits pobles ab lo cap de partit, una guia completa d'aquest ab indicacions sobre los distints serveys

públichs en ell establerts, lleys vigents sobre cassa y pesca y regulant l' impost de cédulas personals, una ressenya dels principals aucells que deurian conservar-se en aquella provincia en benefici de la agricultura, ressenya massa científica pera que de sa publicació pugan esperar-se los fruyts que 'l colector se proposa obtenirne, á lo qual no ha de ser poch obstacle la falta de indicació dels noms vulgars catalans ab que son coneguts los aucells inclosos en la llista; y una completa secció de anuncis.

Lo CERTÁMEN CLAVÉ nos ha passat las següents bases pera 'l *Concurs musical* que ha de tenir lloch en un dels matins de la primavera vinenta:

1. Premi de un pom de rosellas de plata al autor del coro á quatre veus solas (tenor primer, tenor segon, barítono y baix), sobre la lletra de la composició titulada: *Los Llenyaters*, premiada en lo concurs literari.
2. Premi d' una branca de llover y altre de roure, de plata, entrellassadas, al autor de la més inspirada y grandiosa cantata per coro á quatre veus ab acompanyament de gran orquesta, composta sobre la poesia *Catalunya*, premiada en lo dit concurs.
3. Premi extraordinari: una ploma de plata y or oferta per varios artistas y aficionats, á la més característica y correcte *sinfonia* á gran orquesta que per son estil popular y festiu, duració ó algun altra qualitat, sia més propia en concepte del Jurat pera ser executada ab éxit en los concerts de Euterpe.
4. Lo coro á veus solas deurá tenir colorit y sabor popular, sens que 'ls autors descuidin la correcte y propia armonisació.
5. En las poesías de orquesta tindrán en compte los compositors lo notable adelanto marcat en nostra época, en la instrumentació, y podrán donar á aqueixa interessantíssima part de la composició la importancia que reclama, sens perdre de vista lo carácter popular dels concerts de Euterpe.
6. Desde 'l dia de la publicació del present cartell fins al 4 del pròxim mes de Mars, á las 12 del dia, serán admesas las composicions que 's presenten optant als premis oferts, en la Secretaria de la *Societat coral de Euterpe*, carrer de Xuclá, num. 15, pis 4.º
7. Deurá acompanyar á cada partitura un plech clos contenint

lo nom de son autor. En la carpeta constará lo mateix lema que aquella porti.

8. Las composicions premiadas s'estrenarán en los concerts de la próxima primavera, y durant un any no podrán executarse públicament en altra part. Passat aqueix termini, los autors recobrarán la propietat de sas obras, pero sens exigir á la *Societat Euterpe* alguna retribució per continuar servintse d'aquellas quant ho estimi favorable á sos interessos.

9. Los premis serán entregats en un concert extraordinari que en honor dels autors llorejats se celebrarà en lo mes de Abril próxim.

10. Los plechs que contingan lo nom dels autors no premiats serán cremats públicament, terminat lo acte de la repartició de las joyas.

Lo Secretari de la Societat coral de Euterpe, IGNACI PI.—Lo Secretari del Jurat musical, JOSEPH RODOREDA.

Publiquém ab lo major gust la següent convocatoria:

LA MISTERIOSA, inseguint la costum establerta desde sa instalació, obra en lo present any de 1877 un certámen literari, al qual convida á tots fos escriptors catalans, y que será regit per lo següent CARTELL.

La vetlla de la diada de Sant Jordi, patró de Catalunya, que s'escau enguany al dilluns 23 d'Abril, tindrà lloch en un dels locals de la Societat, la distribució als autors dels mellors treballs literaris que 'ns haurán sigut enviats, los premis que seguidament s'expressan.

UNA MEDALLA DE PLATA, AB L' ESCUT DE LA SOCIETAT. S'adjudicarà á la mellor poesia religiosa inspirada en lo Llibre de Judit.

UN BROT DE ROURE DE PLATA. Ne será guanyador lo mellor roman ó romansos històrics cantant la defensa de Barcelona en 1713 ó algun de sos epissodis.

UNA COPA DE PLATA. Será entregada al qui resulte haver feta la mellor poesia amatoria.

De més á més, la Societat ofereix, deguts á la iniciativa particular d'alguns Senyors Socis, los següents

PREMIS EXTRAORDINARIS

UN LLIRI DE PLATA, que 's concedirà á la mellor poesia lirica religiosa.

COL-LECCIÓ DE LES «OBRAS DE ANTAÑO», que s' entregaran al autor que resulte ésser de la mellor cansó d' estil popular

UNA LIRA D' OR, que, en bona memoria d' en Felip Pirozzini, (q. a. c. s.), s' adjudicarà á la mellor elegía; qual tema queda al arbitre dels autors.

UNA ARTÍSTICA AGULLA D' OR, que 's donará al autor de la mellor poesia que cante, ab esperit catalá, la independència de la patria.

UNA COL-LECCIÓ DE NOVELES DE WALTER SCOTT, que guanyará la mellor poesia jocosa.

UN ANELL D' OR AB SEGELL, que s' adjudicarà á la mellor comedia en un acte y en vers, de curtes dimensions y representable.

UN MEDALLÓ DE PLATA, que l' obtindrà qui haja fet en prosa 'l mellor cuadro de costums barcelonines.

Se concediran los accésits y mencions que 'l Jurat crega ben merecuts.

Tots los traballs deurán estar escrits en catalá, ésser inèdits y portar un lema ó divisa que 's llegirá també en lo plech clos que continga 'l nom del autor.

Los traballs premiats quedarán de propietat de la Societat durant un any, contador desde 'l dia de la festa.

Los autors de les composicions premiades, quals noms no constessen en lo plech corresponent, perdrán tots los drets al premi ó accésits que 'ls haurian sigut adjudicats.

Les composicions obtants als premis senyalats, deurán ser enviades, avants del mitxdia del 8 d' Abril del present any, al Secretari del Jurat—Plassa del Duch de Medinaceli, 4, 1er.—

Fou fet y firmat lo present CARTELL en la Ciutat de Barcelona, als 15 de Janer del any del Senyor de 1877.

Lo President, RAMON PICÓ Y CAMPAMAR.—FRANCISCO MANDRI.—JOAN SARDÁ.—FERRAN SELLARÉS, Pbre.—FRANCESCH MATHEU, Secretari.

Hem rebut lo bando, en catalá, de las festas que pera la próxima temporada de Carnestoltas se va á publicar á Lleyda.

Pláunos que nostra llengua se vagi introduhint en tota classe de documents públichs, puig es aquest son millor medi de propaganda.

Lo periódich de Madrid *La Mañana*, que destina sa primera plana á treballs de arts, literatura y ciencias, inserta un excelent article de D. Víctor Balaguer en que dona curiosas noves sobre la vida y obras poéticas del famós trovador Guillem de Cabestany.

Desitjem qu' aqueix treball no sia l' últim dels que 's dongan á conèixer en dita publicació referents á nostra antiga y moderna literatura, y ho desitjem tant mes respecte d' aquesta última, quan tant poch s' ha fet á Madrid pera propagarla y es l' autor del treball á que aludim lo qui mes titols y competencia té pera parlarne en publicacions periódicas, quan ja ho ha fet dintre una de las Corporacions mes respectables d' Espanya.

Lo número corresponent al Desembre de *La Lluanera de Nova York*, vé aumentat ab un suplement destinat á commemorar la traslació de las cendras d' en Clavé, figuranti, á mes d' un gran grabat ahont orlan lo retrato del músich-poeta unas alegorias referents á sas principals composicions y de la vista del monument sepulcral que se li ha aixecat, una biografia feta per D. Apeles Meetes, y las mes notables composicions poéticas del plorat compositor.

Tant per aixó, com per los altres treballs que dit número conté, entre 'ls quals es de notar una correspondencia referent á la formació á Cárdenas, (Isla de Cuba), de una societat catalanista de beneficencia y de propaganda literaria, es altament notable dit número que vé á aumentar, si cab, l' importancia d' una publicació que honra á sos redactors y á la terra que tant amor los inspira.

S' han estrenat últimament las produccions dramáticas següents:

Al Odeon *Un pobre diable* pesa en un acte, *L' adoració dels reys d' Orient* epissodi en tres quadros y en vers y *Jesús en lo temple ó'l Noy perdut*, drama en tres quadros y en vers; y en lo teatre Espanyol, *La filla del mar*, drama d' espectacle y *Lo Cantó*, pesa en un acte del Sr. Verdú.

En lo teatre del Ateneo *Tarraconense de la classe obrera*, s' ha posat també per primera volta en escena, un drama en tres actes de D. R. Roig y Ferré, titolat *La fira de Verdú*; y á Valencia las tres pessas en un acte *Els quintos de Patraix*, *Les chiques del entresuelo* del Sr. Escalante y *Un francés en Almasera*.

En l'Ateneo de Valencia s'ha posat á discussió lo tema següent: «Estado actual de la comedia valenciana y rumbo que debe seguir para formar una verdadera escuela dramática.» En una de las sesiones usá de la paraula D. Constantí Llombart.

Veyém ab gust com Alacant segueix á sa germana Valencia en amor á las letras patrias. Está á punt d'estrenarse en aquella capital una comedia de D. Juan Colom titulada: *Lo que fa la roba*.

Lo dia 29 del corrent se celebrá en lo Saló de Cent de la Casa de la Ciutat, la vetllada literaria y musical organizada per la Junta Directiva del Institut catalá d'artesans y obrers pera donar á conèixer l'estat d'avens dels alumnos de las classes de música y declamació.

Presidia l'Exm. é Ilm. Sr. Bisbe de la Diócessis, qu'es aixís mateix President del Institut, fentli costat los Exms. Srs. Capitá general, Gobernador de la Provincia, Alcalde y Vice-President accidental de la Comisió Provincial.

Lo concert dirigit per l'organista de la Catedral Basílica, Sr. Barba, consistí en triadas pessas vocals é instrumentals, desempenyadas aquestas per los distingits professors y aquellas per las alumnas senyoretas María Nadal, María Serrallonga, Adela Aldape y Teresa Faurés, y en la recitació de las poesías, *L'orfe*, catalana, per l'alumno Joan Porta, *Moïse sauvé des eaux*, francesa, per l'alumno Enrich Solá, y la declamació d'un quadro del conegut poeta Sr. Alcántara per las alumnas senyoretas Pilar Trubat y Madrona Vilá. Finalisá tant agradable vetllada ab un chor cantat per 150 alumnos d'abdós sexes, titolat *Himne á la industria*, de lletra catalana y música del indicat Sr. Barba.

En la galería próxima al Saló s'hi veyan unas taulas ab mostrats de brodats y dibuixos que donotaban los progressos dels que concurreixen á las escolas del Institut que tant de bé está destinat á reportar á nostras classes populars.

Havem tingut ocasió d'admirar las quatre preciosas joyas que la *Societat coral d'Euterpe* concedeix als poetes y músichs que resulten premiats en lo *Certámen Clavé* d'enguany. Consisteixen en una

copa d' ébano ab adornos é incrustacions de plata, un pom de pen-saments, altre ramell format per una espiga sobredaurada y dos rosellas y finalment, dos brots agermanats, un de llorer y altre de roure, tots també de plata, entrellasats ab graciosas cintas doradas que contenen l' inscripció de dit certámen. L' argent de que son fetas aytals pessas se veu oxidat, colorit ó abrillantat en alguns tochs y detalls ab tal exactitut é imitació del natural, especialment en l última d' ellas, que demostran un bon zel y una suma delicadesa d' execució per part del artista plater, D. Jaume Planas y Prat, jove d' molt mérit que las ha concebudas y treballadas. Felicitémlo coral-ment, ja que los indicats premis son, á nostre judici, dels mes nota-bles que s' haurán donat en los certámens literaris ó artístichs de esta Capital.

Recomanem á la joventut que 's dedica al estudi de la llengua castellana, la gramática que ab lo títol de *Espejo de una alma reflejado en el lenguaje*, ha publicat D. Fernando Monmany y Carce-reny. Aquesta obra en sa part didáctica, está desenrotllada ab tant acert, que converteix en amena sa natural aridés.

SUMARI

GAYETÀ VIDAL VALENCIANO. . .	Lo mon invisible en la litera- tura catalana.	1
J. RIERA Y BERTRAN.	Debem insistir.	19
JOSEPH BALARI Y JOVANY. . . .	M. T. Tiro.	24
A. AULESTIA Y PIJOAN.	Lo moviment literari catalá en 1876.	37
JOSEPH M. ^a MASERAS.	Per ella.	52
FRANCESCH 'UBACH Y VINYETA. .	Lo ball de la vida.	55
JOSEFINA NUVIOLA.	Amor.	58
MARÍA DE LLUCH.	Viudes.	59
JOAN SARDÁ.	Bibliografia.	60
ANDREU BALAGUER.	Idem.	66
	Consistori dels Jochs Florals de Barcelona.	71
	Novas.	74